Memòria **2013** Institut Català de la Salut

Àmbit d'Atenció Primària **Barcelona Ciutat**

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Institut Català de la Salut
Àmbit d'Atenció Primària
Barcelona Ciutat

En un exercici marcat novament per la dificultat del context econòmic, l'Institut Català de la Salut ha complert una vegada més amb els objectius del contracte programa fixat pel CatSalut i ha incrementat l'activitat quirúrgica major en un 3,68% respecte de l'any anterior. La institució també ha continuat impulsant nous models d'atenció no presencial per facilitar l'accessibilitat dels usuaris als professionals i als serveis d'atenció primària. A més, els principals indicadors de qualitat assistencial i de prescripció farmacèutica, als quals aquest any s'ha afegit un nou estàndard de qualitat diagnòstica, han arribat als millors resultats des de la seva implementació.

Pel que fa als projectes estratègics més rellevants, cal fer esment del projecte de transformació d'aquesta institució que, per encàrrec del Parlament, es reorienta amb l'objectiu de promoure la integració territorial de l'ICS amb la resta de proveïdors de la xarxa sanitària pública amb la finalitat de facilitar la coordinació assistencial, la continuïtat d'accés a la ciutadania i l'acompliment dels objectius del Pla de Salut 2011-2015.

Amb la voluntat de preservar el paper de referència de l'ICS dins el sector, aquest any també s'ha avançat en el desenvolupament d'un model assistencial col·laboratiu centrat en el pacient i basat en el treball en xarxa entre els professionals dels diferents nivells assistencials i l'ús intensiu dels sistemes d'informació i les eines de gestió clínica.

Una altra iniciativa estratègica que ha tingut continuïtat és la integració a l'Institut de Diagnòstic per la Imatge de tots els serveis de radiodiagnòstic i medicina nuclear de l'ICS a Tarragona, Terres de l'Ebre i Girona. El procés d'unificació territorial dels laboratoris clínics també ha seguit avançant amb la finalitat que la integració dels tres laboratoris de l'ICS a la ciutat de Barcelona (Vall d'Hebron, Manso i Bon Pastor) sigui una realitat el 2014.

Altres accions que s'han començat a gestar són l'abordatge integral i integrador dels pacients amb malalties cròniques, la millora dels circuits d'atenció urgent i la reducció de les llistes d'espera incidint, de manera específica, en la gestió de l'antiguitat dels pacients.

Amb el repàs de l'activitat duta a terme durant l'any 2013 volem retre comptes a la ciutadania i, alhora, deixar constància de la feina feta pels milers de professionals que cada dia renoven el seu compromís amb el sistema públic de salut i treballen per donar resposta a les necessitats de salut de les persones, oferint-los una atenció eficient, propera i de qualitat.

Carles Constante Beitia
President del Consell d'Administració de l'ICS

Pere Soley Bach
Director gerent de l'ICS

Un any més, hem aconseguit complir el pressupost que ens han assignat així com els objectius derivats del contracte amb el CatSalut.

Tot i el rerefons d'un context econòmic complicat, aquest ha estat un període de continuïtat i també una fase de consolidació progressiva de les línies estratègiques endegades en els darrers temps, que ha evidenciat la millora progressiva dels indicadors de resultats de qualitat assistencial.

Com sempre cal reconèixer l'esforç, la implicació i la professionalitat de tots i cadascun dels professionals de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat que ens han permès assolir uns magnífics resultats quant a la qualitat de l'atenció prestada, al progressiu desplegament de la recerca, a la consolidació de la docència i la formació continuada.

Hem seguit apostant pels models d'atenció no presencials. Exemples com les consultories virtuals amb pacients i especialistes, la telemedicina, la recerca en telemonitoratge o la utilització de les xarxes socials han esdevingut cabdals per progressar en la implantació d'aquests models. Totes les experiències han servit per constatar que l'atenció no presencial és segura, eficient i, sobretot, que facilita l'accessibilitat dels usuaris i augmenta la capacitat de resolució de l'atenció primària.

En aquest sentit, també hem fet una aposta clara per potenciar, mitjançant la formació dels professionals, la capacitat resolutiva de l'atenció primària, als centres i als domicilis. I ens hem centrat tant en la realització de tècniques la complexitat de les quals pot assumir l'atenció primària, com en l'assistència a patologies, fonamentalment cròniques, en línia amb les directrius del Pla de Salut 2011-2015; sempre amb l'objectiu de donar continuïtat al desplegament gradual del model col·laboratiu amb els proveïdors de la xarxa hospitalària, de salut mental i sociosanitària.

Tot plegat es tracta d'un treball progressiu que incorpora any rere any nous pactes, nous circuits, molt sovint relacionats amb l'activitat interna dels nostres equips i dels CUAP, com és l'aplicació universal del model 7x24 d'atenció a la cronicitat. Però també suposa la interacció d'alguns dels nostres equips amb altres proveïdors de la ciutat, amb qui hem endegat dinàmiques conjuntes per gestionar, per exemple, els ingressos directes als hospitals intermedis. Els primers resultats són prou motivadors com per refermar la voluntat d'estendre aquestes pràctiques innovadores a la resta la ciutat.

Pilar Solans Julián
Gerent de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat

L'ICS a Barcelona Ciutat

L'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat de l'ICS gestiona centres d'atenció primària i altres unitats en diferents àmbits d'actuació: assistència, prevenció, educació sanitària, docència, recerca, formació, etc., a la ciutat de Barcelona.

S'organitza en serveis d'atenció primària (SAP), que coordinen i donen suport a la tasca diària dels centres i unitats del territori. Són 4.242 professionals els qui constitueixen l'equip humà de l'Àmbit i donen servei a una població d'1.261.171 persones.

Recursos estructurals

- 42 centres d'atenció primària
- 4 centres d'urgències d'atenció primària (CUAP)
- 2 punts d'atenció continuada (PAC)
- 9 centres d'atenció especialitzada

Recursos assistencials

- 50 equips d'atenció primària
- 8 línies pediàtriques
- 2 unitats d'atenció continuada i urgències de base territorial (ACUT)
- 4 serveis d'atenció a la salut sexual i reproductiva (ASSIR)
- 6 punts de diagnòstic per la imatge
- 1 unitat del Programa d'atenció domiciliària i equips de suport (PADES)
- 2 unitats de rehabilitació

L'activitat en un dia

Atenció primària

15.228 visites de medicina de família

2.432 visites de pediatria

8.992 visites d'infermeria

708 visites d'odontologia

394 visites de treball social

559 visites d'atenció continuada

1.226 visites d'atenció a la salut sexual i reproductiva (ASSIR)

31 visites del Programa d'atenció domiciliària i equips de suport (PADES)

SAP Litoral de Barcelona

1B	EAP Casc Antic
1C	EAP Gòtic
1D	EAP Raval Sud
1E	EAP Raval Nord
10B	EAP Ramon Turró
10C	EAP Poble Nou
10H	EAP Verneda Nord
10J	EAP Verneda Sud
10I	EAP La Pau
10D	EAP Besòs
10G	EAP El Clot
LMN	EAP La Mina I Sant Adrià de Besòs

SAP Esquerra de Barcelona

2A	EAP Sant Antoni
2B	EAP Via Roma
2D	EAP Universitat
3B	EAP Poble Sec
3C	EAP Carles Riba
3H	EAP La Marina
3D	EAP Consell de Cent - Bordeta - Magòria
3E	EAP Sants - Carreras Candi
3G	EAP Numància
4A	EAP Montnegre
4B	EAP Les Corts - Pedralbes
5A	EAP Marc Aureli
5B	EAP Sant Elies

SAP Dreta de Barcelona

2H	EAP Pg. de Sant Joan. EAP Carles I
6A	EAP Joanic
6B	EAP Vila de Gràcia
7A	EAP Sanllehy
9A	EAP La Sagrera
10E	EAP Encants
7G	EAP Guinardó
9C	EAP Congrés
10F	EAP Camp de l'Arpa

SAP Muntanya de Barcelona

7C	EAP Carmel
7E	EAP Sant Rafael
7D	EAP Horta 7D
7F	EAP Horta 7F
8A-C	EAP Turó de la Peira
8B-D	EAP Porta - Prosperitat
8E	EAP Verdum
8F	EAP Guineueta
8G	EAP Roquetes - Canteres
8H	EAP Ciutat Meridiana
8I	EAP Chafarinas
9F	EAP Via Barcino
9D/9G	EAP Sant Andreu
9E	EAP Bon Pastor

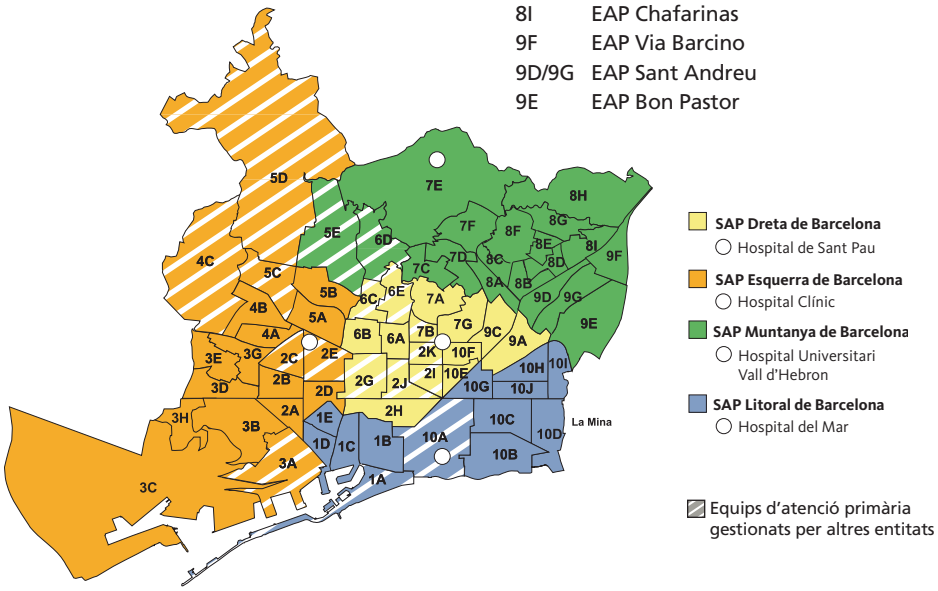

▶Activitat assistencial

Estratificació de la població assignada atesa pels equips d'atenció primària de l'ICS a Barcelona Ciutat durant l'any 2013

Els grups de risc clínic (Clinical Risk Groups [CRG]) són un sistema d'agrupació de morbiditat. Els CRG permeten classificar els pacients en grups homogenis de morbiditat a partir d'informació bàsica com ara l'edat, el sexe i els problemes de salut.

Els CRG constitueixen una eina que permet classificar els pacients en categories de morbiditat úniques, mútuament excloents, basades en patrons de morbiditat. I fins i tot fixant la comorbiditat, els CRG determinen diferents nivells de gravetat.

D'aquesta manera, els CRG resulten més concrets i aclaridors que les categories tradicionals d'edat i sexe a l'hora d'intentar explicar les variacions en la càrrega de morbiditat o de consum de recursos (visita o despesa en farmàcia) entre dues o més poblacions de pacients.

Cal destacar que els grups 5, 6 i 7, que corresponen als malalts crònics, representen el 56,8% de la població assignada atesa a l'atenció primària de l'ICS a Barcelona Ciutat durant l'any 2013. Aquests grups de pacients generen el 88,5% de la despesa en farmàcia i, en general, són els que fan més ús dels recursos sanitaris. Per això, i d'acord amb el Pla de Salut de Catalunya 2011-2015, l'atenció primària de l'ICS ha posat especial èmfasi en el seguiment d'aquests pacients.

CRG	Població assignada atesa[1]		Despesa en farmàcia		Despesa en farmàcia (euros per persona)	Pacients amb dos o més ingressos urgents	
CRG 1. Sans	217.084	26,9%	3.069.972,9	1,7%	14,14	375	6,2%
CRG 2. Malaltia aguda	11.741	1,5%	531.663,76	0,3%	45,28	73	1,2%
CRG 3. Malaltia crònica menor	75.523	9,3%	2.804.845,94	1,6%	37,14	108	1,8%
CRG 4. Múltiples malalties cròniques menors	27.719	3,4%	2.162.523,61	1,2%	78,02	33	0,5%
CRG 5. Malaltia crònica dominant	177.295	21,9%	23.493.845,12	13,0%	132,51	549	9,0%
CRG 6. Dues malalties cròniques dominants	268.301	33,2%	119.801.858,80	66,5%	446,52	3.249	53,4%
CRG 7. Tres malalties cròniques dominants	13.368	1,7%	16.135.433,16	9,0%	1.207,02	946	15,6%
CRG 8. Neoplàsies	10.533	1,3%	7.875.244,06	4,4%	747,67	505	8,3%
CRG 9. Malalties catastròfiques	6.721	0,8%	4.188.661,55	2,3%	623,22	244	4,0%
Total	**808.285**	**100,0%**	**180.064.048,90**	**100,0%**		**6.082**	**100,0%**

1. La població considerada és la població assignada atesa que ha estat visitada almenys una vegada durant l'any als serveis de medicina de família, pediatria o infermeria.

Població assignada atesa

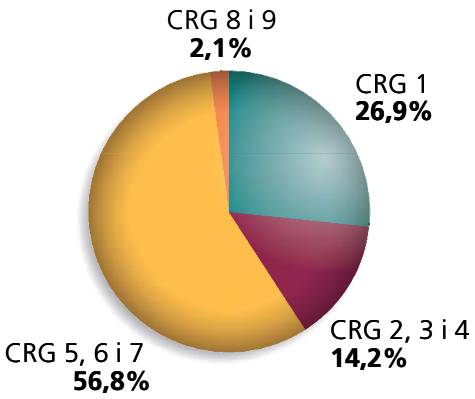

Despesa en farmàcia

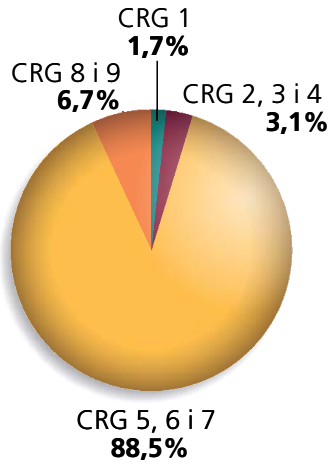

Pacients amb dos o més ingressos urgents

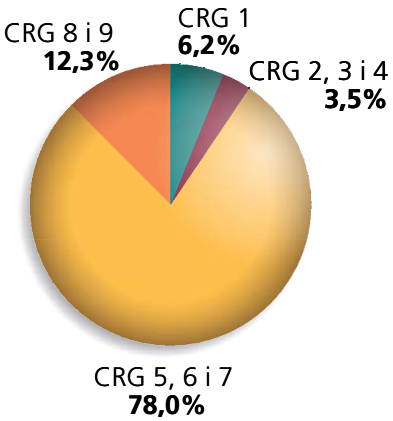

Font: ECAP i CatSalut.

Prevalença de les malalties cròniques importants per edat i sexe

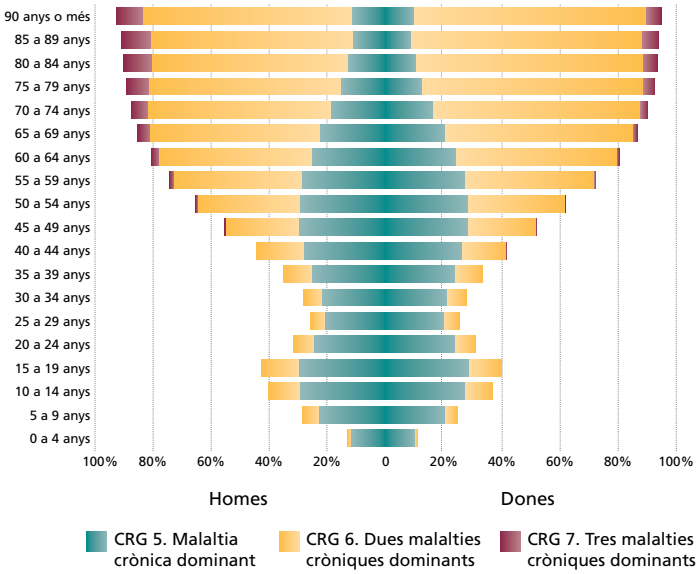

Font: ECAP.

La prevalença de les malalties cròniques augmenta amb l'edat i és altament freqüent, tant en homes com en dones en edats avançades. A més, en aquestes edats, hi ha una elevada prevalença de multimorbiditat crònica, és a dir, persones amb més d'una malaltia crònica simultàniament.

Com es mostra en el gràfic, més del 80% de la població de 65 anys o més atesa als centres d'atenció primària de l'ICS a Barcelona Ciutat pateix alguna malaltia crònica important, com ara diabetis, hipertensió, malaltia pulmonar obstructiva crònica, asma o insuficiència cardíaca. En aquesta població és més freqüent patir dues o més malalties cròniques simultàniament que no pas una.

Activitat d'atenció primària

		Total	% variació 2013/2012
Visites EAP		**6.855.222**	**2,6**
Medicina de família		**3.761.282**	**1,0**
Visites presencials	Al centre	3.204.207	-2,4
	A domicili	85.328	5,1
Visites no presencials	Telefòniques	351.659	10,9
	Telemàtiques	120.088	180,9
Pediatria		**600.810**	**2,5**
Visites presencials	Al centre	572.561	1,3
	A domicili	174	-8,4
Visites no presencials	Telefòniques	24.961	28,5
	Telemàtiques	3.114	92,7
Infermeria		**2.220.948**	**5,2**
Visites presencials	Al centre	1.826.454	1,8
	A domicili	156.064	3,2
Visites no presencials	Telefòniques	215.160	37,3
	Telemàtiques	23.270	142,2
Odontologia		**174.943**	**5,1**
Visites presencials	Al centre	172.281	4,3
Visites no presencials	Telefòniques	2.240	125,4
	Telemàtiques	398	804,5
Treball social		**97.239**	**6,6**
Visites presencials	Al centre	51.704	-6,7
	A domicili	6.070	7,4
Visites no presencials	Telefòniques	38.781	30,5
	Telemàtiques	684	53,7

		Total	% variació 2013/2012
Visites atenció continuada i urgent		**204.151**	**-27,2**
Visites presencials	Al centre	202.394	-27,4
	A domicili	973	-36,1
Visites no presencials	Telefòniques	784	564,4
Visites ASSIR		**302.798**	**-0,9**
Visites presencials	Al centre	288.215	-2,3
	A domicili	7.957	-16,9
Visites no presencials	Telefòniques	124	67,6
	Telemàtiques	6.502	593,2
Visites PADES		**7.742**	**4,5**
Visites presencials	Al centre	2.643	29,9
	A domicili	2.214	-5,1
Visites no presencials	Telefòniques	2.885	-5,1
Salut internacional[1]			
Pacients atesos		16.673	
Visites de viatgers		13.898	
Visites de patologia importada		2.775	
Vacunacions		29.850	

Font: SIAP i PROSICS.

1. El 2013 s'ha produït la integració de les unitats de salut internacional Drassanes i Vall d'Hebron. Per tant, no és possible oferir un percentatge de variació de l'activitat respecte de 2012.

Indicadors sintètics de qualitat

Estàndard de qualitat assistencial

Es presenten els indicadors clínics més representatius dels 62 que inclou l'Estàndard de qualitat assistencial (EQA) de l'ICS, una eina que s'utilitza per avaluar els resultats de la qualitat de l'atenció als pacients en els equips d'atenció primària de l'organització. La taula inclou la descripció de la patologia amb el nombre de casos resolts amb èxit, el percentatge que representa sobre el total de pacients amb la condició clínica descrita, i la diferència respecte a l'any anterior en termes de percentatge de variació de casos resolts correctament.

	Casos resolts correctament	% sobre el total de casos	% variació 2013/2012
Control de patologies cròniques			
Control de TA en pacients amb HTA	148.808	70,12	3,29
Control de TA en pacients amb malaltia de risc cardiovascular	73.059	62,68	5,29
DM tipus 2 < 80 anys amb control acceptable d'HbA1C	35.972	65,82	3,33
Cribratge de peu diabètic en pacients amb DM tipus 2	47.255	65,24	2,59
Cribratge de retinopatia diabètica en pacients amb DM tipus 2	39.969	73,14	2,73
AVC amb tractament antiagregant	19.509	95,16	3,61
AVC amb control LDL acceptable	11.212	54,69	8,42
Cardiopatia isquèmica amb betablocadors	18.848	68,80	3,36
Cardiopatia isquèmica amb tractament antiagregant	26.165	95,51	-0,44
Cardiopatia isquèmica amb control LDL acceptable	16.616	60,65	2,99
ACxFA amb adequació de tractament antiagregant/anticoagulant	18.310	85,87	9,61
Insuficiència cardíaca amb tractament amb IECA/ARA II	10.319	77,79	7,34
Insuficiència cardíaca amb tractament amb betablocadors	8.129	61,28	13,50
Valoració integral de pacients en ATDOM	10.778	91,51	9,98
Valoració de risc de nafres en pacients en ATDOM	11.171	94,85	7,15
Activitats preventives			
Vacunació sistèmica infantil	120.126	80,29	2,22
Vacunació antigripal > 59 anys	136.504	45,01	2,19
Vacunació antigripal 15-59 anys amb factors de risc	11.805	18,33	1,63
Vacunació antigripal < 15 anys amb factors de risc	1.649	24,29	4,43
Vacunació antitetànica de l'adult	490.884	47,65	3,91
Cribratge d'obesitat entre 6 i 14 anys	58.718	67,31	5,24
Cribratge d'hàbits tòxics en adolescents	5.972	65,10	15,27
Cribratge de consum d'alcohol (15-79 anys)	356.342	37,45	2,70
No fumadors en població amb patologia de risc	220.431	78,57	3,29
Cessaments de tabac en els darrers 12 mesos	12.836	7,62	21,11

Font: SISAP.

Estàndard de qualitat de prescripció farmacèutica

L'Estàndard de qualitat de prescripció farmacèutica (EQPF) és una eina de mesura que l'ICS utilitza des de 2003 dins el procés d'incentivació professional per a la millora de la qualitat de la prescripció de medicaments en l'atenció primària.

El conjunt d'indicadors que el componen es defineixen com el patró d'ús de medicaments generat quan s'utilitza l'opció terapèutica recolzada per la millor evidència científica disponible en l'abordatge dels problemes de salut propis d'un nivell assistencial. Aquests patrons s'acostumen a ajustar d'acord amb la prevalença dels problemes de salut prioritzats i les característiques demogràfiques dels pacients atesos.

Al llarg dels anys, les diferents versions disponibles de l'EQPF han estat sotmeses a diversos procediments de validació amb dades procedents de les històries clíniques i han demostrat la seva correlació amb les dades clíniques registrades. Així mateix, han demostrat que els seus valors es correlacionen positivament amb els resultats assistencials dels equips d'atenció primària i negativament amb la despesa farmacèutica que la seva activitat genera.

Cal destacar que tot i que l'exigència de l'eina ha augmentat en cada nova versió, la puntuació assolida en l'EQPF no ha parat de millorar any rere any.

Indicadors	Objectiu mínim resultat	Objectiu màxim resultat	Resultat EQPF	Assoliment
Seguiment de les recomanacions del Programa d'harmonització farmacoterapèutica de medicaments en l'àmbit de l'atenció primària i comunitària (PHF-APC)	≤ 1,8	≤ 1,2	**1,88**	0
Utilització d'antihipertensius				
% diürètics o associats recomanats / total d'antihipertensius	≥ 26	≥ 30	**26,5**	1
% ARA II / (IECA + ARA II)	≤ 43	≤ 32	**43,05**	2
% fàrmacs antihipertensius recomanats / total d'antihipertensius	≥ 62	≥ 68	**64,77**	4
Utilització d'antiulcerosos				
DHD* del total d'antiulcerosos	≤ 112	≤ 100	**96,86**	6
% fàrmacs IBP recomanats / total d'IBP (inhibidor de bomba de protons)	≥ 88	≥ 91	**90,61**	4
Utilització de medicaments per a patologia musculoesquelètica				
DHD* del total d'AINE (antiinflamatoris no esteroïdals)	≤ 35	≤ 30	**22,82**	4
% fàrmacs AINE recomanats / total d'AINE	≥ 79	≥ 82	**82,95**	2
DHD* del total de condroprotectors	≤ 6	≤ 4	**5,05**	2
Utilització de medicaments per a l'osteoporosi				
DHD* del total de medicaments per a l'osteoporosi	≤ 17	≤ 14	**12,58**	6
% fàrmacs per a l'osteoporosi recomanats / total de fàrmacs per a l'osteoporosi	≥ 40	≥ 50	**48,9**	2
Utilització d'antibiòtics				
DHD* del total d'antibiòtics	≤ 11	≤ 9	**8,04**	6
% penicil·lines / total d'antibiòtics		≥ 60	**59,35**	0
% amoxicil·lina / amoxicil·lina + amoxicil·lina-clavulànic		≥ 50	**49,5**	1
% fàrmacs recomanats / total d'antibiòtics	≥ 70	≥ 74	**67,67**	0
Utilització d'antilipemiants				
% fàrmacs hipolipemiants recomanats / total d'hipolipemiants	≥ 73	≥ 81	**78,85**	10
Utilització de fàrmacs per a patologia respiratòria (asma i MPOC)				
% associacions ß2 de llarga durada + corticoides / total d'antiasmàtics	≤ 30	≤ 25	**26,42**	2
% fàrmacs antiasmàtics recomanats / total d'antiasmàtics	≥ 66	≥ 72	**64,71**	0
Utilització d'antidepressius				
DHD* del total d'antidepressius	-	-	**60,87**	0
% fàrmacs antidepressius recomanats / total d'antidepressius	≥ 57	≥ 64	**63,97**	10
Utilització d'ansiolítics i hipnòtics				
DHD* del total d'ansiolítics i hipnòtics	≤ 74	≤ 63	**58,14**	6
% fàrmacs ansiolítics i hipnòtics recomanats / total d'ansiolítics i hipnòtics	≥ 85	≥ 87	**88,28**	4
Utilització d'antidiabètics no insulínics				
% fàrmacs antidiabètics no insulínics recomanats / total d'antidiabètics no insulínics	≥ 79	≥ 85	**78,7**	4
Total assoliment				**76**

* Dosis diàries / 1.000 habitants dia ajustades per trams d'edat i actiu / pensionista

Font: Unitat de Coordinació i Estratègia del Medicament i SISAP.

Estàndard de qualitat diagnòstica

Com a complement de l'EQA, l'any 2013, l'ICS ha posat en marxa un altre indicador sintètic: l'Estàndard de qualitat diagnòstica (EQD). Es tracta d'un conjunt d'indicadors clínics adreçats a millorar la qualitat del registre diagnòstic a la història clínica d'atenció primària (ECAP).

L'EQD analitza els diagnòstics registrats pels metges a la història clínica a partir de cinc dimensions: l'ús correcte del registre diagnòstic, la concordança entre els tractaments i els diagnòstics, l'adequació dels nous diagnòstics, la concordança entre els criteris diagnòstics establerts i els diagnòstics fets, i l'especificitat diagnòstica del grau funcional o de la gravetat de la malaltia.

En concret, es mesura la qualitat en el registre diagnòstic de quinze problemes de salut crònics prevalents en atenció primària: la hipertensió arterial, la diabetis mellitus tipus 2, la hipercolesterolèmia, l'obesitat, la insuficiència cardíaca (IC), la malaltia renal crònica, la malaltia pulmonar obstructiva crònica (MPOC), l'asma, l'osteoporosi, la incontinència urinària, la incontinència fecal, l'anèmia, la demència, l'hipotiroïdisme primari i la migranya.

La dimensió EQD1 inclou un únic indicador que mira el percentatge de visites que tenen lligat un diagnòstic a l'ECAP. L'EQD2 inclou cinc indicadors que miren la concordança entre la prescripció de determinats fàrmacs inequívocament indicats per a un problema de salut i l'existència d'aquest diagnòstic a ECAP. L'EQD3 està formada per onze indicadors que comproven els nous diagnòstics donats d'alta a ECAP si es compleixen els criteris diagnòstics per a aquests problemes de salut. L'EQD4 inclou quatre indicadors que miren si davant l'existència de determinats criteris diagnòstics d'una determinada malaltia, aquesta està donada d'alta com a diagnòstic. Finalment, l'EQD5 inclou tres indicadors que mostren si davant d'un diagnòstic d'IC, MPOC o asma, està especificat el seu grau de gravetat.

Al llarg del 2013, s'ha produït una millora important a totes les dimensions de l'EQD, tal com queda reflectit a la taula següent.

EQD	Resultat a gener de 2013	Resultat a desembre de 2013	% variació gener/desembre
EQD1. Ús correcte del registre diagnòstic	64,33%	74,16%	15,28%
EQD2. Concordança entre tractaments i diagnòstics	82,81%	86,31%	4,23%
EQD3. Adequació de nous diagnòstics	48,22%	56,48%	17,14%
EQD4. Concordança entre criteris i diagnòstics	58,53%	70,05%	19,68%
EQD5. Especificitat diagnòstica	16,78%	30,11%	79,45%

Font: SISAP.

Farmàcia

Els objectius estratègics de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat de l'ICS en l'apartat de farmàcia són promoure la prescripció saludable i prudent dels medicaments, fomentar l'ús racional, segur i adequat dels productes sanitaris i dels medicaments, promoure la qualitat, l'equitat d'accés i la gestió eficient de la prestació farmacèutica, i millorar els resultats de salut de la població.

La introducció de la recepta electrònica, que substitueix les tradicionals receptes en paper, suposa un pas important pel que comporta de millora de la qualitat assistencial, de facilitat i simplificació de l'accés dels pacients (especialment en el cas de recollida de receptes) i de seguretat en l'ús de medicaments per les possibilitats que ofereix en el seguiment terapèutic i en el control de duplicitats i interaccions. Així mateix, contribueix a millorar els processos de prescripció i dispensació i afavoreix que la ciutadania en faci un consum més racional. En definitiva, afavoreix una prestació farmacèutica de més qualitat i més sostenible per al conjunt del sistema de salut.

Aquest procés d'implantació progressiva ha permès fer el canvi de la recepta en paper a plans terapèutics amb totes les garanties, tant de seguretat en l'intercanvi d'informació com de protecció i confidencialitat de les dades de la ciutadania.

Prescripció farmacèutica dispensada a les oficines de farmàcia

Despesa per grup terapèutic

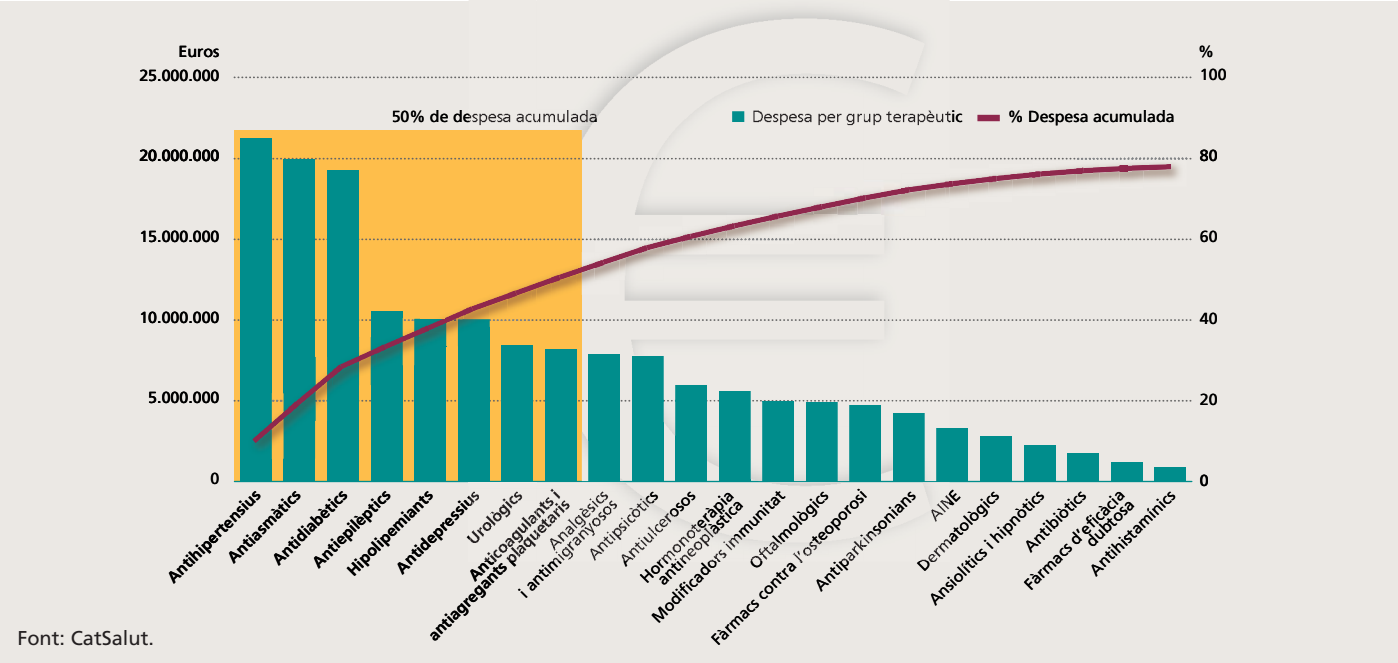

Font: CatSalut.

El patró de consum dels medicaments amb recepta mèdica és habitual. Com s'observa al gràfic, vuit grups terapèutics representen el 50 % de la despesa acumulada. Així, entre els grups de fàrmacs més prescrits hi ha els antihipertensius, els antiasmàtics i els antidiabètics.

Indicadors de mesura de l'adhesió a la Guia farmacoterapèutica de l'ICS

Monitorar l'adhesió a la GFT de l'ICS és un objectiu rellevant per tal d'adequar els tractaments a una correcta selecció de fàrmacs.

Adhesió a la Guia farmacoterapèutica ICS 2013	
Adhesió a la Guia farmacoterapèutica de l'ICS[1]	–
Seguiment de recomanacions PHF-APC[2]	1,83
Utilització d'antihipertensius[3]	41,67
Utilització d'antidiabètics no insulínics[4]	79,34

1. Percentatge de medicaments prescrits i recomanats a la Guia farmacoterapèutica de l'ICS

2. Percentatge de medicaments prescrits i avaluats pel Programa d'harmonització farmacoterapèutica de medicaments en l'àmbit de l'atenció primària i comunitària (PHF-APC) del CatSalut amb alternativa més adequada

3. Percentatge d'utilització d'ARA II respecte de la utilització d'IECA i ARA II (ARA II: antagonistes dels receptors d'angiotensina; IECA: inhibidors de l'enzim convertidor de l'angiotensina)

4. Percentatge d'antidiabètics no insulínics recomanats prescrits

Evolució de la prescripció farmacèutica dispensada (envasos)

Prescripcions	2013		% variació 2013/2012
Total	**20.206.361**		**-9,5**
Electròniques	18.457.597	(91,3%)	2,4

Font: CatSalut.

Les xifres de prescripcions dispensades mostren el nivell d'utilització de la prescripció electrònica als equips d'atenció primària de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat. La prescripció electrònica ja està implantada a tots els centres i continua evolucionant amb una ràpida progressió amb l'objectiu d'eliminar al més aviat possible la recepta de paper.

Accions per millorar la qualitat i l'eficiència en l'ús dels medicaments

Integració de la farmàcia

La integració de la farmàcia a la política d'incentius als professionals s'ha dut a terme mitjançant:

- DMA, és a dir, el seguiment pressupostari.
- EQPF, que és l'anàlisi qualitativa de la prescripció.
- Control de la seguretat: per evitar duplicitats, amb la supervisió de les contraindicacions i l'adequació de la prescripció.

Intervenció amb els equips

S'ha elaborat un pla de millora específic de la prescripció per a cada equip, amb entrevistes individualitzades als professionals mèdics, o al director o referent de farmàcia de l'equip o a l'assessor del medicament. En total, aquesta intervenció s'ha materialitzat amb un total de 140 entrevistes als professionals dels equips d'atenció primària de l'Àmbit.

Mesures complementàries per millorar la seguretat dels pacients: desprescripció

La desprescripció consisteix en la retirada planificada i estandarditzada de la medicació crònica, i es recomana en la gent gran. Des de l'Àrea del Medicament i Servei de Farmàcia de l'Àmbit es promou una política de desprescripció que millori la seguretat del pacient, basada en l'epidemiologia dels problemes relacionats amb la medicació (PRM) i ha de ser individualitzada i sota criteri clínic.

▶Gestió econòmica

Resultat pressupostari de l'exercici 2013: ingressos i despeses

El pressupost inicial assignat a l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat pel Parlament de Catalunya per al 2013 ha estat de 211.562.046,87 €. Aquest pressupost recull com a principal font d'ingressos, un 97,41%, les transferències que l'Àmbit rep del Servei Català de la Salut (CatSalut) com a contrapartida a l'activitat assistencial que duen a terme els seus centres i que queda fixada en el contracte programa. I una aportació molt menor són ingressos per prestacions sanitàries a tercers obligats al pagament, i altres ingressos i transferències per prestacions no assistencials.

Al llarg de l'any, els ingressos propis de l'Àmbit —els que no provenen de la transferència del CatSalut— han estat de 1.716.509,58. Part d'aquests ingressos (1.236.534,60 €) han suposat un augment del pressupost de despeses (generacions de crèdit per majors ingressos o amb una finalitat determinada). La resta de l'escreix d'ingressos ha augmentat la recaptació, però no ha suposat més capacitat de despesa per a l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat.

Pressupost inicial 2013	**211.562.046,87**
Transferència del CatSalut (assignació)	209.845.537,29
Ingressos propis (assignació)	1.716.509,58
Modificacions del pressupost	**1.236.534,60**
Traspàs del CatSalut (diàlisi peritoneal i inversions Casernes)	4.900,00
Generacions de crèdit per ingressos de:	118.475,00
Fons de formació contínua	88.475,00
Ajuts a la investigació	30.000,00
Reassignacions territorials entre gerències	-80.000,00
Assignacions finalistes	1.193.159,60
Pressupost final 2013	**212.798.581,47**
Despesa de l'exercici 2013 (obligacions)	**210.083.824,59**
Despesa de personal	178.318.208,92
Despesa en béns corrents i serveis	30.751.271,79
Inversions reals	1.014.343,88
Resultat pressupostari 2013	**2.714.756,88**

Dades no incloses en el tancament pressupostari	
Facturació interna neta	-7.144.649,84
Imputació de despeses del Centre Corporatiu*	6.725.552,25
Imputació d'ingressos propis del Centre Corporatiu	290.050,92

En euros.

* Les despeses del Centre Corporatiu inclouen, a banda de les despeses de personal de serveis centrals i de funcionament i manteniment de l'edifici, aquelles que afecten tots els centres però que es tramiten centralitzadament, com ara els sistemes d'informació, la pòlissa de responsabilitat civil o el pagament de sentències, entre d'altres.

Indicadors

Les dades reflecteixen una reducció del 11,51% de la despesa líquida de farmàcia per càpita respecte de l'any 2012. La contenció que fan els professionals per adequar la prescripció als pacients atenent a criteris de seguretat, efectivitat clínica i eficiència, situa en 232,31 euros anuals la despesa per càpita de la població atesa i ponderada per edat. I en 148,27 euros, la despesa de funcionament de l'atenció primària per càpita en referència a la població atesa ponderada per edat, amb la qual cosa es redueix un 0,33% respecte el 2012.

	Despesa líquida de farmàcia per capita / població atesa ponderada (edat)			Despesa* de funcionament de l'atenció primària per capita / població atesa ponderada (edat)		
	2012	2013	% variació 2013/2012	2012	2013	% variació 2013/2012
Atenció primària	262,52 €	232,31 €	-11,51	148,77 €	148,27 €	-0,33

* Inclou despeses de personal, producte intermedi, tires reactives i material.

▶Projectes estratègics

L'ICS avança en el procés d'unificació territorial dels laboratoris clínics.

Quinze entitats proveïdores de la xarxa pública ja utilitzen l'ECAP als seus centres d'atenció primària.

Continua el desplegament del Projecte Argos més enllà dels hospitals de l'ICS.

Els acords de gestió incorporen un nou apartat lligat al contracte programa del CatSalut.

L'Àmbit incorpora la Intel·ligència clínica activa a la pràctica assistencial.

L'ICS impulsa el desenvolupament d'un **model assistencial col·laboratiu** basat en els sistemes d'informació i les eines de gestió clínica

En el marc de l'Estació clínica d'atenció primària (ECAP) i durant el 2013, cal destacar la posada en funcionament de la Intel·ligència clínica activa, una nova eina que promou la reenginyeria de tot el procés assistencial ja que facilita als professionals d'atenció primària, en aquest cas de Barcelona Ciutat però també de tot els equips de Catalunya de l'ICS, una visió global i personalitzada de cada pacient. I a més els ajuda a la presa de decisions en el diagnòstic, el tractament i seguiment. El mòdul integra en un mateix lloc les guies de pràctica clínica, els programes de salut, els protocols sanitaris, els avisos clínics i el monitoratge de les patologies més freqüents.

Finalment, i entre d'**altres avenços**, els professionals de l'Àmbit s'han beneficiat de les solucions que ha creat l'ICS per implementar totes les funcionalitats de l'ECAP als dispositius mòbils, així com també de l'inici de la transformació del SAP Assistencial, que permetrà ja el 2014 l'accés compartit a la informació clínica d'un mateix pacient entre els facultatius de l'atenció primària i els dels hospitals.

El **model d'autonomia de gestió** és una realitat **a tots els equips d'atenció primària** de l'Àmbit

L'any 2013 la totalitat d'equips d'atenció primària de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat, com tots els de l'ICS, s'han gestionat mitjançant el model d'autonomia de gestió. Aquest model, que es va pilotar el 2009 en deu equips d'atenció primària amb excel·lents resultats, ha anat incrementant la seva presència fins a l'actualitat, en què **se segueix en el 100% d'EAP**. El model es basa en l'apoderament professional, la descentralització de les decisions i la cultura de la responsabilització.

▶Innovació i millores assistencials

Barcelona Ciutat avalua l'eficàcia dels **dispositius mòbils** per millorar la **qualitat de vida** dels **pacients** amb el **Projecte Telèmac**

L'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat, en col·laboració amb el Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació de la Generalitat de Catalunya (CTTI), ha posat en marxa en cinc equips d'atenció primària de la ciutat un estudi pilot per avaluar l'eficàcia de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida de les persones amb malalties cròniques. Es tracta del projecte de Telemonitoratge de malalts crònics (Telèmac), en què participen prop de 400 pacients crònics complexos o amb malaltia crònica avançada que pateixen, com a mínim, d'insuficiència cardíaca (IC) o de malaltia pulmonar obstructiva crònica (MPOC).

Mitjançant diversos dispositius connectats a una tauleta tàctil, els pacients es controlen des de casa el pes, la tensió arterial, la saturació d'oxigen a la sang, el ritme cardíac i el sucre, segons la malaltia que pateixen. La informació recollida passa directament a la història clínica informatitzada dels malalts, que mostra alertes, classificades per gravetat, si algun paràmetre està alterat. Quan rep una alerta, el metge de família o professional d'infermeria es posa en contacte per telèfon amb el pacient.

A més de millorar la qualitat de vida dels pacients, l'estudi vol determinar si la utilització de dispositius de telemonitoratge permet disminuir el nombre de visites a urgències per descompensacions i els ingressos evitables a l'hospital.

Segons els diferents subprogrames a què pertanyen, els pacients controlats a distància poden disposar de glucòmetre, pulsioxímetre, tensiòmetre o balança connectats a un dispositiu mòbil, mitjançant tecnologia de màquina a màquina (M2M). El seguiment dels pacients es du a terme de manera coordinada per una cinquantena de professionals dels equips d'atenció primària Horta D i F, Turó de la Peira, Guineueta i Sant Andreu.

Risc de descompensació i d'ingrés

Per participar a l'estudi s'han prioritzat els pacients crònics complexos i fràgils amb un risc alt de descompensació i d'ingrés hospitalari. També s'ha tingut en compte el grau de dependència dels malalts i els seus condicionants socials. És molt freqüent que els pacients com els que participen a l'estudi tinguin més d'una malaltia crònica, a partir de la combinació de la insuficiència cardíaca o l'MPOC amb la diabetis i la hipertensió.

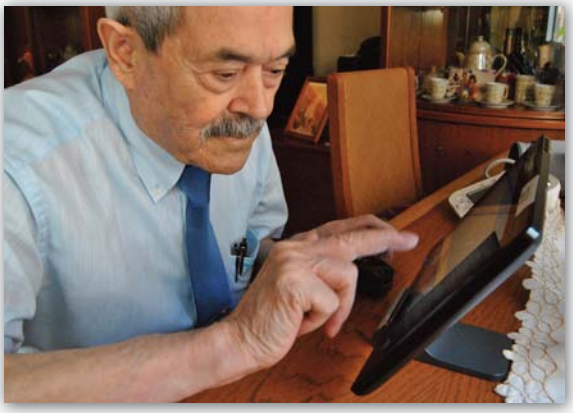

L'estudi, que es va iniciar l'octubre del 2013, tindrà una durada d'un any. Passat aquest temps, l'Institut d'Investigació d'Atenció Primària Jordi Gol, que ha dissenyat la metodologia del projecte, farà l'explotació dels resultats.

Mitjançant diversos dispositius connectats a una tauleta tàctil, els pacients es controlen des de casa el pes, la tensió arterial, la saturació d'oxigen a la sang, el ritme cardíac i el sucre.

Per participar a l'estudi s'han prioritzat els pacients crònics complexos i fràgils amb un risc alt de descompensació i d'ingrés hospitalari.

El seguiment dels pacients es du a terme de manera coordinada per una cinquantena de professionals dels equips d'atenció primària Horta D i F, Turó de la Peira, Guineueta i Sant Andreu.

Entra en funcionament el **Centre d'Atenció Pediàtrica Integral Barcelona Esquerra**

El CAPIBE ofereix atenció primària pediàtrica, especialitzada i urgències per a població de fins als quinze anys d'edat.

El CAPIBE és un centre innovador que ofereix una atenció pediàtrica integral que inclou atenció primària, atenció urgent de baixa complexitat (de 8 a 22 hores els 365 dies de l'any) i que ha anat incorporant especialitats pediàtriques, com ara immunoal·lergologia, endocrinologia, oftalmologia, cardiologia o nefrologia. Es tracta d'un nou model organitzatiu que permet donar una millor resposta assistencial a les necessitats de la població infantojuvenil de Les Corts, Sants-Montjuïc, Sarrià-Sant Gervasi i l'Esquerra de l'Eixample.

Al CAPIBE, les persones en edat pediàtrica reben l'atenció sanitària adequada i, si és necessari, se'ls facilita el trasllat a l'hospital, ja que aquest centre treballa en xarxa amb l'Hospital Sant Joan de Déu i amb el Servei d'Emergències Mèdiques (SEM). S'estructura en tres unitats:

El nou centre pediàtric funciona des del mes de març de 2013 i és fruit de la col·laboració entre l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat de l'ICS, l'Hospital Sant Joan de Déu i el CAPSE.

- La Unitat de Pediatria d'Urgències està gestionada per l'Hospital Sant Joan de Déu. Disposa d'una sala de triatge, cinc boxs, una sala de reanimació, una petita sala d'observació, un laboratori i radiologia simple. Es tracta d'un CUAP de pediatria que pot atendre qualsevol problema de salut, i deriva els casos més complexos directament a l'Hospital Sant Joan de Déu, on conserven la valoració i la prioritat assignada des del CUAP.
- La Unitat de Pediatria d'Atenció Primària la formen un total de quinze pediatres, tretze infermeres de pediatria, sis persones de gestió i serveis, un auxiliar de clínica i una treballadora social.
- La Unitat de Pediatria Especialitzada va començar oferint atenció en immunoal·lergologia, endocrinologia, cardiologia i nefrologia. Més endavant ja ha implementat les consultes d'oftalmologia, de neurologia i de teledermatologia. Així com també traumatologia, otorinolaringologia, gastroenterologia i cirurgia general. Els especialistes pediàtrics del CAPI donen servei a tots els equips de Barcelona Esquerra, on infants i adolescents són atesos per aquests professionals.

Des del mes març de 2013 el nou centre pediàtric, situat al carrer Numància, núm. 7-13, funciona a ple rendiment, amb espais dissenyats específicament per a infants. El projecte és fruit de la col·laboració entre l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat de l'ICS, l'Hospital Sant Joan de Déu i el CAPSE. Per acord de les tres institucions, la direcció del centre correspon a un pediatre de l'ICS.

El **PIIC, una eina** que facilita la coordinació entre professionals i dispositius assistencials **per fer més confortable la vida** dels **pacients crònics** més complexos

Les persones invidents diabètiques ja poden mesurar-se els nivells de glucèmia amb un glucòmetre amb veu incorporada.

Els equips d'atenció primària de l'Àmbit d'APBCN de l'ICS disposen d'una nova eina per millorar l'atenció als pacients crònics complexos o amb una malaltia crònica avançada. Es tracta del Pla d'intervenció individualitzat compartit (PIIC), un programa de salut que s'ha incorporat a l'ECAP i que personalitza l'atenció per a cada pacient. El PIIC interrelaciona la informació sobre l'estat de salut del pacient, amb la medicació que pren i els factors de vulnerabilitat que té associats a través d'una valoració de la seva situació cognitiva, nutritiva, emocional, motora i socials. El Pla també permet recollir la voluntat anticipada del pacient davant l'agreujament de la seva malaltia.

L'objectiu és reduir el patiment d'aquests pacients, tenint en compte no només les seves malalties sinó tots els aspectes que poden condicionar la seva qualitat de vida.

L'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat **potencia l'activitat assistencial no presencial**

Amb l'objectiu de posar les TIC al servei dels usuaris de l'atenció primària de salut i dedicant-hi tots els mitjans i esforços possibles, l'Àmbit d'APBCN ha potenciat l'activitat assistencial no presencial en tots els seus centres i equips de professionals al llarg de l'any 2013.

Les consultes no presencials constitueixen una nova manera d'atendre els pacients i permeten resoldre diferents necessitats de la ciutadania sense que els professionals de la salut i els pacients hagin de trobar-se físicament en un espai concret ni al mateix temps.

Aquesta activitat assistencial sanitària es caracteritza, doncs, perquè ofereix una via de comunicació addicional amb els ciutadans que pot ser asíncrona i telemàtica, amb la qual cosa permet organitzacions assistencials més flexibles, personalitzades i resolutives.

Per facilitar als professionals totes les claus d'aquest tipus d'activitat assistencial basada en les TIC, en el darrer trimestre del 2013 s'han impartit quatre grans formacions per a facultatius i personal d'atenció a l'usuari, a cadascuna de les quatre grans àrees geogràfiques i administratives en què es divideix l'atenció primària de salut a Barcelona Ciutat: Litoral, Muntanya, Dreta i Esquerra de l'Eixample.

Una de les principals eines d'aquesta activitat assistencial és un correu electrònic que està integrat a la història clínica informatitzada i, per tant, és un canal segur per a comunicació amb els pacients. Quant a les xifres d'utilització d'aquest mitjà de comunicació segur, l'any 2013, els equips d'atenció primària de Barcelona Ciutat han intercanviat un total de 7.411 enviaments de correus electrònics entre professionals i usuaris dels centres, com a part destacada d'aquestes consultes no presencials. Cal posar de manifest, també, que l'atenció telefònica directa entre professionals de medicina de família, infermeria i administratius amb els usuaris es considera com una altra eina fonamental d'aquest procés assistencial que evita desplaçaments innecessaris al centre de salut.

Els equips d'atenció primària de l'Àmbit incorporen **ecògrafs a les consultes dels metges de família**

Onze EAP de Barcelona Ciutat ja disposen d'ecògraf que permet millorar la seva capacitat diagnòstica en processos de baixa complexitat, com els còlics nefrítics o hepàtics. Per poder utilitzar els ecògrafs, vint metges i metgesses de família han seguit al llarg de l'any 2013 un curs específic de formació reglada, d'aplicació de les ecografies al primer nivell assistencial per millorar la capacitat de diagnosticar els casos més habituals que es presenten a les consultes, sobretot en processos abdominals i renals. En cas de dubte, els professionals d'atenció primària poden fer una consulta virtual amb el radiòleg o un altre especialista.

La incorporació d'ecògrafs a la xarxa d'atenció primària permet als usuaris evitar desplaçaments innecessaris i els suposa més accessibilitat a les proves diagnòstiques. A més, implica un major desenvolupament professional dels metges de família alhora que es millora l'eficiència del temps dels radiòlegs, que es destina a proves més específiques.

Integració dels aparells d'electromedicina a la **història clínica compartida**

El Servei d'Informàtica ha dut a terme la instal·lació i configuració pertinents dels diversos aparells d'electromedicina en els equips d'atenció primària de l'ICS a Barcelona Ciutat, amb l'objectiu que els resultats de les proves mèdiques que realitza el professional puguin ser consultats directament a l'**Estació clínica d'atenció primària** (ECAP) i es publiquin a la **història clínica compartida de Catalunya** (HC3). D'aquesta manera, durant l'any 2013 l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat ha integrat quinze electrocardiògrafs, vint espiròmetres, tres ecocardiògrafs i quinze monitors Holter.

Per aconseguir la integració d'aquests aparells amb la història clínica compartida, ha estat clau l'estreta col·laboració d'Informàtica amb el personal sanitari dels equips, una feina conjunta que també en fa possible la identificació de les incidències, així com el seu seguiment i la resolució.

Les unitats de rehabilitació de Drassanes i de Sant Andreu formen la ciutadania amb tallers pràctics per prevenir el mal d'esquena.

Infermeria reforça els coneixements de la població en matèria d'**autocura amb tallers de promoció de la salut**

Tal com marca el **Pla de Salut de Catalunya** per al període 2011-2015, els resultats clínics, entesos com la millora de salut i atenció de la població, imposen un canvi d'orientació del model sanitari.

La promoció de la salut és un dels objectius cabdals de les cures infermeres i ha de permetre que la població adquireixi coneixements i habilitats per intervenir en les decisions que afecten la seva salut. Aquest any 2013, més de 200 usuaris han participat en un estudi liderat per infermeres de l'EAP Sanllehy, que també ha tingut el suport metodològic de tècnics de salut de la Unitat de Recerca de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat i de l'Institut d'Investigació en Atenció Primària IDIAP Jordi Gol. La intervenció grupal 'Taller de salut' s'ha dut a terme a tres centres d'atenció primària: Sanllehy, el Carmel i Besòs. Aquest taller s'ha desenvolupat en vuit sessions d'una hora i mitja de durada cadascuna, en les quals s'han abordat temes relacionats amb la respiració, l'activitat física, l'alimentació equilibrada o l'autoestima, entre d'altres. Els resultats han estat molt satisfactoris i, en general, en el grup intervingut s'han observat una millora de la qualitat de vida i un millor compliment de la dieta i de l'activitat física. L'estructura del taller de salut ha suposat un enfocament nou que ha aportat un valor afegit, perquè ha ofert un abordatge integral i holístic de la salut.

En aquest nou model de salut, la infermera té un paper clau com a professional que treballa proactivament per millorar les necessitats de salut de la població a qui presta atenció.

Les infermeres tenen un paper clau en l'atenció a pacients crònics.

Es consolida el **paper clau de les infermeres** en la gestió de la demanda dels equips

Les infermeres també han participat, amb la col·laboració d'altres professionals, en la gestió de la demanda de l'EAP on treballen, atenent persones amb processos de salut aguts de baixa complexitat. Aquest any s'han valorat a Barcelona un total de 315.317 processos, dels quals s'han resolt 111.562.

Les infermeres, a més, han liderat l'atenció a les persones amb problemes de salut crònics i amb criteris de fragilitat. En aquest sentit, han donat continuïtat a programes com el seguiment estructurat per persones amb insuficiència cardíaca amb malaltia pulmonar obstructiva crònica, un programa que actualment dóna cobertura a 9.920 pacients amb IC i a 15.603 pacient amb MPOC.

El nou enfocament de l'**atenció domiciliària** a les persones reforça la figura de la **infermera gestora de casos**

Al llarg del 2013, s'han dissenyat nous enfocaments per a l'atenció domiciliària per potenciar una millor assistència als pacients crònics i s'hi han creat sis unitats especialitzades, amb la qual cosa s'ha reafirmat la metodologia de gestió de cas. Així, durant aquest any les infermeres gestores de casos han atès en els seus domicilis 3.263 persones.

A Barcelona hi ha 33 professionals que es dediquen a la gestió de casos, integrats en diferents equips d'atenció primària. Les seves funcions són garantir la continuïtat assistencial, racionalitzar els recursos sanitaris tot evitant la duplicació de proves diagnòstiques i altres disfuncions, promoure l'autonomia dels pacients i cercar els recursos sociosanitaris més adequats per garantir als malalts una bona qualitat de vida.

Els primers professionals de gestió de casos de tot l'ICS es van incorporar a l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat l'any 2006. Aquesta figura es va anar estenent a la resta de CAP de Catalunya progressivament fins avui.

El **Servei de Diagnòstic per la Imatge** (SDPI) de Barcelona Ciutat **reordena els seus circuits** per oferir una **atenció més acurada** a la població

La nova ordenació de les proves diagnòstiques de l'atenció primària de la ciutat de Barcelona per racionalitzar-ne els fluxos ha culminat a finals de 2013 i s'ha fet a partir d'uns estudis previs que consideraven tant l'activitat pròpia com la derivada.

Aquesta nova ordenació implica canvis en els següents circuits de proves:

- Mamografies, ecografies mamàries i ecografies transvaginals que es feien a l'SDPI Numància i ara es fan als SDPI Manso i Pare Claret.
- Telemetries d'extremitats inferiors es realitzen només als SDPI Drassanes i Poblenou.
- Proves amb contrast de l'aparell digestiu (TEGD, TI, ènema opac) es realitzen només als SDPI Manso, Drassanes, Poblenou i Sant Andreu.

S'ha consolidat, doncs, el circuit de proves diagnòstiques a sis punts de la ciutat que depenen de dos caps de servei, cadascun dels quals supervisa l'activitat de la meitat del territori: SDPI Manso, SDPI Drassanes i SDPI Numància, d'una banda; i SDPI Poble Nou, SDPI Sant Andreu i SDPI Pare Claret, de l'altra.

Els sis CAP de l'ICS de Barcelona on s'ofereix servei de radiodiagnòstic d'atenció primària han realitzat prop de 343.000 proves el 2013.

▶Qualitat

Les memòries d'activitat de l'ICS, premiades per la Fundació Avedis Donabedian.

Es crea la **Comissió Assessora de Qualitat i Seguretat** de l'Àmbit

A l'inici de l'estiu del 2013 s'ha constituït la Comissió Assessora de Qualitat i Seguretat (CAQiS) de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat, amb l'encàrrec d'oferir el seu consell per desenvolupar l'estratègia en matèria de qualitat i seguretat de la institució. En totes les seves actuacions assistencials i de gestió, l'Àmbit es planteja oferir un servei de qualitat i seguretat clínica a la ciutadania, però també busca procedir amb excel·lència en tots els processos derivats de la seva activitat.

Amb aquest objectiu global en el seu punt de mira, la CAQiS ha de dissenyar l'estructura del Pla de qualitat i seguretat de l'Àmbit, que basa la seva acció en les línies estratègiques següents:

1. Definició de la política i estratègia de qualitat i seguretat (QiS) de l'Àmbit d'APBCN.
2. Desenvolupament de la política de QiS del Departament de Salut, a través del Model d'acreditació dels EAP i del Model de seguretat dels pacients.
3. Desenvolupament de la política de QiS establerta per l'ICS.
4. Difusió de la cultura de qualitat i seguretat en els equips d'atenció primària.
5. Recerca en QiS.

La creació de la CAQiS de l'Àmbit s'emmarca en les polítiques de qualitat i seguretat del Departament de Salut, definides al Pla de Salut 2011-2015 i que estan amb absoluta concordança amb les directrius establertes per l'ICS. L'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat és l'organització executiva que trasllada aquestes polítiques al seu territori de referència.

Nou **Pla de gestió de medicaments** del Servei de Farmàcia de l'Àmbit **per garantir la seguretat** dels ciutadans

El Servei de Farmàcia de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat ha desenvolupat el nou Pla de gestió de medicaments amb l'objectiu d'afavorir l'homogeneïtat en el control i el seguiment de la compra, l'emmagatzematge, la conservació, la custòdia i l'administració dels medicaments, per garantir la seguretat quan s'administren als ciutadans. El Pla respon als criteris de seguretat i qualitat del Departament de Salut de la Generalitat i ha estat sistematitzat en el marc de la Comissió de Qualitat de l'Àmbit.

A més, durant l'any 2013 s'ha iniciat el procés de presentació i difusió a tots els equips directius dels EAP i altres unitats dels documents elaborats pel grup de treball del Pla de gestió de medicaments i que s'adrecen a establir els procediments que garanteixin tot el circuit relacionat amb l'ús segur dels medicaments.

Procediments del Pla de gestió de medicaments

El Pla de gestió de medicaments consta dels procediments següents:

- PR1. Recepció, verificació i no conformitats de la comanda de medicaments.
- PR2. Control d'emmagatzematge i d'estocs de medicaments.
- PR3. Control de caducitat dels medicaments.
- PR4. Control de medicaments termolàbils.
- PR5. Control de medicaments fotosensibles.
- PR6. Control de medicaments dispensats en envasos multidosi.
- PR7. Control d'emmagatzematge i reposició de medicaments a les consultes (en procés).
- PR8. Control de l'administració de medicaments als pacients (en procés).
- PR9. Control d'estupefaents.

Aquest conjunt de protocols ja s'apliquen als EAP de Barcelona que gestiona l'ICS i ha estat possible gràcies a la col·laboració clau dels seus professionals amb el Servei de Farmàcia.

L'experiència de **les consultes per videoconferència** sobre part i postpart a la ciutat de Barcelona recull el **Premi BSalut – Chiesi d'Innovació Sanitària** en gestió

En la segona edició dels Premis BSalut – Chiesi d'Innovació Sanitària en gestió, ha guanyat el Primer Premi el programa del servei d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva de l'Àmbit de Barcelona de consultes per videoconferència entre llevadores i dones embarassades o que acaben de donar a llum, conegut com a puerperi telemàtic.

Com a projecte guanyador, el puerperi telemàtic a Barcelona ha vist plasmada la seva experiència en un **vídeo professional**, que li ha permès compartir els beneficis de la pràctica d'aquestes consultes telemàtiques personalitzades per tractar d'aconseguir que més dones se sumin a l'experiència.

Un estudi sobre la fragilitat de la **gent gran de L'EAP Raval Nord** rep una **beca** Esteve d'**innovació en salut**

L'estudi 'Efectivitat d'una intervenció multifactorial per a la modificació de paràmetres de fragilitat en la població gran', que pertany a l'equip investigador de Raval Nord, ha aconseguit una beca Esteve en el V Congrés Nacional d'Atenció Sanitària al Pacient Crònic.

L'objectiu de l'estudi és avaluar com d'eficaç resulta una intervenció de salut basada en un programa d'activitat física i dieta, tallers de memòria i revisió de medicació per a modificar paràmetres de fragilitat, força muscular i rendiment físic i cognitiu, en persones de 65 anys o més grans amb cribratge de fragilitat positiu.

L'**ASSIR del CAP Numància** rep el reconeixement del Congrés Espanyol de **Lactància Materna** pel seu **servei d'atenció a mares adolescents**

Les llevadores de l'ASSIR Esquerra han presentat en el VII Congrés Espanyol de Lactància Materna a Madrid la comunicació oral "Resultados en lactancia materna de un programa específico para madres adolescentes" que ha estat premiada com a millor comunicació oral.

Aquest programa, pioner a Catalunya, es va crear l'any 2010 al CAP Numància per donar atenció mèdica i suport psicològic a les mares adolescents durant l'embaràs i el postpart, com a conseqüència de l'augment del nombre d'embarassos (i naixements) de noies menors de vint anys a Catalunya durant la primera dècada de 2000.

El servei ofereix una atenció perinatal integral i adaptada al moment evolutiu de l'adolescència. D'altra banda, potencia els recursos personals de la noia, l'acceptació de l'embaràs i el vincle amb la criatura, tot fent el millor acompanyament possible en el conflictiu procés de canvi i col·lisió de rols que suposa l'embaràs per a l'adolescent: nena-filla / dona-mare.

El projecte per **prevenir la diabetis tipus 2** en l'atenció primària resulta **finalista** a la cinquena edició **dels Premis Esteve** de recerca

DEPLANCAT, el projecte per prevenir la diabetis tipus 2 en l'atenció primària mitjançant la intervenció intensiva sobre l'estil de vida, és una estratègia factible i efectiva. Així ho argumenten els investigadors del Grup de Recerca de l'Àmbit, que han vist el 2013 com la seva proposta resultava finalista dels prestigiosos Premis Esteve.

En la VI **Jornada d'Administratius Sanitaris** de l'ICS 2013 l'**ASSIR de Barcelona** ha rebut el **Premi al Millor Pòster**

L'ASSIR de Barcelona ha estat guardonat amb el premi al pòster "Atenció al puerperi per videoconferència a l'ASSIR" que s'ha presentat a la VI Jornada d'Administratius Sanitaris de l'ICS.

▶Recerca i docència

La Unitat de Suport a la Recerca d'atenció primària de Barcelona col·labora amb projectes d'estudi europeus i ha presentat diverses propostes a l'Horizon 2020, el programa de referència de finançament de recerca i innovació de la Comissió Europea.

S'acredita el **Grup de Recerca en Cures de Salut** i el **Grup Emergent de Recerca en Malalties Respiratòries a l'Atenció Primària** renova l'acreditació

Durant l'any 2013, la Unitat de Suport a la Recerca (USR) de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat ha aconseguit l'acreditació per al Grup de Recerca en Cures de Salut i que es reacredités el Grup Emergent de Recerca en Malalties Respiratòries a l'Atenció Primària. La USR ha continuat, així, la seva tasca de promoure la recerca, d'assessorar i de formar els professionals d'atenció primària en metodologia de la investigació.

També s'han dut a terme projectes col·laboratius amb altres instituts de recerca d'excel·lència, alhora que diversos professionals de la unitat han publicat treballs com a coautors en revistes mèdiques de referència internacional reconeguda, com el *New England Journal of Medicine*.

L'**article** publicat per investigadors de Barcelona **sobre el Projecte PREDIMED**, que estudia els beneficis de la dieta mediterrània, és **el més llegit del 2013 al *New England Journal of Medicine***

D'entre tots els articles publicats durant el 2013 a la prestigiosa revista mèdica ***New England Journal of Medicine***, el més llegit de tots és l'estudi PREDIMED (Prevenció amb dieta mediterrània), en el qual han col·laborat investigadors de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat.

La revista mateixa també indica que aquest **estudi**, que demostra els beneficis de la dieta mediterrània en la salut, ha estat el més compartit i enviat per correu electrònic pels internautes al llarg de tot l'any.

L'estudi PREDIMED és un assaig clínic que ha demostrat que la suplementació alimentària amb oli d'oliva verge extra i una mescla de fruits secs (nous, avellanes i ametlles), juntament amb el seguiment d'una dieta mediterrània, disminueix els problemes cardiovasculars en la població d'alt risc. És a dir, ha confirmat els efectes beneficiosos de la dieta mediterrània en la morbimortalitat cardiovascular. Es va iniciar el 2003 amb la implicació de disset organismes de salut de tot l'Estat, entre els quals hi ha l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat de l'Institut Català de la Salut.

Els professionals de la recerca implicats en aquest projecte pertanyen a vuit centres d'atenció primària de l'Àmbit de Barcelona: La Mina, Besòs, La Pau, Sant Martí, Sant Andreu, Turó de la Peira, Poblenou, La Marina, Carles Ribas i Roquetes - Canteres.

Una vintena d'**Ajuts XB** 2013 a la **recerca**

La convocatòria 2013 dels ajuts XB de Recerca de l'Àmbit d'Atenció Primària de Barcelona ha rebut 23 sol·licituds, a vint de les quals es va atorgar un ajut XB. Aquests ajuts consisteixen en alliberar d'hores d'assistència al personal investigador (120 hores per a cada professional implicat), que ha de presentar el resultat del seu estudi en el marc d'una jornada un cop acabada la recerca.

Xifres d'activitat de la Unitat de Suport a la Recerca el 2013

Ajuts a projectes	77
Ajuts individuals	7
Articles publicats	48
Comunicacions científiques a congressos i ponències convidades	66
Tutorització i direcció de tesis	9

La Unitat Docent coordina la **formació d'estudiants de medicina i infermeria** en els centres de Barcelona

La Unitat Docent té un total de quinze equips d'atenció primària acreditats que també col·laboren en la formació d'especialistes en pediatria, infermeria pediàtrica i d'estudiants de medicina i d'infermeria. D'aquests EAP, catorze són de l'Institut Català de la Salut: Dr. Carles Ribas, La Marina, Raval Nord, Raval Sud, Gòtic, Passeig de Sant Joan, La Pau, La Mina, Chafarinas, El Carmel, El Clot, Poblenou, Via Barcino, i Bon Pastor; i un EAP, el CAP Larrard, és del Patronat d'Assistència Mèdica als Empleats Municipals (PAMEM) de l'Ajuntament de Barcelona. A més, participen en la docència cinc hospitals acreditats (Vall d'Hebron, del Mar, Sant Pau, Sagrat Cor i Dos de Maig) i com a col·laboradors: catorze centres d'atenció a la salut sexual i reproductiva, dotze centres de salut mental, quatre centres d'urgències d'atenció primària, així com altres unitats i professionals de l'Àmbit d'Atenció Primària de Barcelona Ciutat.

Els **residents** presenten els seus **treballs de recerca**

La Unitat Docent va celebrar el 9 de maig la V Jornada de Recerca de Residents on es van presentar tretze comunicacions orals. Un total de 135 inscrits van participar en l'acte on els residents de quart any presenten els seus treballs com a part del seu programa formatiu.

La publicació sobre **estades hospitalàries de pacients ambulatoris amb insuficiència cardíaca, Millor Article de 2013** per a la *Revista Clínica Española*

La *Revista Clínica Española* ha premiat com a millor article de l'any 2013 el text elaborat per professionals de la Unitat de Suport a la Recerca de l'Àmbit d'APBCN sobre les estades hospitalàries de pacients ambulatoris amb insuficiència cardíaca.

Amb aquesta distinció, la publicació ha reconegut la feina conjunta dels professionals de la Unitat de Suport a la Recerca de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat i d'investigadors d'altres instituts nacionals i internacionals, materialitzada en l'article '**Trends and predictors of hospitalization, readmissions and length of stay in ambulatory patients with heart failure**' (Tendències i variables predictores d'hospitalització, reingrés i durada de l'estada hospitalària en els pacients ambulatoris amb insuficiència cardíaca), (Revista Clínica Española 2013; 213:1-7).

La **Unitat Docent ha estat acreditada** com a unitat docent multiprofessional

El mes de maig la Unitat Docent de l'Àmbit d'Atenció Primària de Barcelona Ciutat ha estat acreditada com a unitat docent multiprofessional amb capacitat per impartir la formació especialitzada tant de medicina familiar i comunitària com d'infermeria familiar i comunitària.

El **Grup de Recerca en Diabetis** de l'Àmbit aconsegueix un **ajut de l'European Society for the Study of Diabetes**

En un projecte conjunt amb investigadors de l'Hospital Clínic de Barcelona, el Grup de Recerca en Diabetis de l'Àmbit d'Atenció Primària de Barcelona Ciutat ha rebut un ajut de la European Society for the Study of Diabetes per aprofundir en l'estudi d'aquesta patologia.

▶Professionals

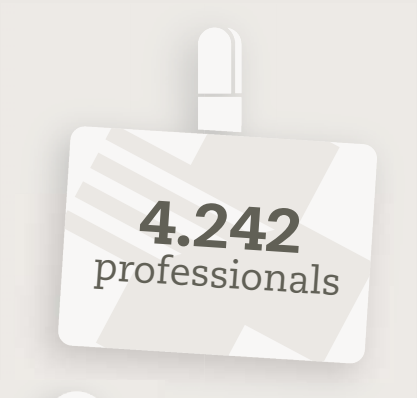

3.242
dones

1.000
homes

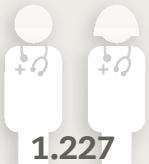

1.227
facultatius

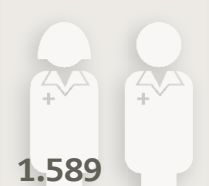

1.589
infermeria i altres professions sanitàries

191
residents

1.235
gestió i serveis

Recursos humans

	Dones	Homes	Total
Àrea funcional sanitària	**2.238**	**578**	**2.816**
Llicenciats sanitaris	845	437	1.282
Facultatius especialistes	813	414	1.227
Titulats superiors sanitaris	32	23	55
Diplomats sanitaris	1.100	113	1.213
Tècnics de grau superior sanitari (tècnics especialistes)	36	21	57
Tècnics de grau mitjà sanitari (auxiliars d'infermeria)	257	7	264
Àrea funcional de gestió i serveis	**869**	**366**	**1.235**
Residents	**135**	**56**	**191**
Total	**3.242**	**1.000**	**4.242**

Plantilla equivalent a jornada completa de l'any 2013. Inclou personal fix i interí.

L'EAP el Carmel i el **Dr. Josep Franch del CAP Raval Sud**, guardonats amb el **Premi de l'Excel·lència Professional** del Col·legi de Metges de Barcelona

En l'edició del 2013 dels **Premis a l'Excel·lència Professional**, el Col·legi Oficial de Metges de Barcelona (COMB) ha volgut reconèixer l'EAP el Carmel amb el Premi d'Excel·lència Professional de la categoria d'equips assistencials, per ser pioner en la implantació de nous sistemes d'informació al ciutadà i per demostrar, un any més, que amb el seu lideratge i el seu compromís s'ha integrat plenament al barri.

També ha estat reconegut el Dr. Josep Franch, del CAP Raval Sud, per destacar durant l'any per la seva excel·lència, recorregut professional, honestedat, compromís, altruisme i integritat.

El *Comptagotes* és una **eina de comunicació farmacològica** imprescindible

El butlletí d'actualització periòdica *Comptagotes*, de periodicitat bimestral, s'insereix dins de les línies d'actuació fonamentals de l'Àrea de Suport al Medicament, amb l'objectiu d'oferir informació de qualitat i independent als equips i unitats de l'Àmbit sobre farmacologia i terapèutica, per a la promoció d'una prescripció raonada. Al llarg del 2013 s'han editat un total de set números d'aquesta publicació, que estan disponibles en línia a la intranet dels professionals de l'Àmbit.

Mitjançant el *Comptagotes* es vol compartir amb tots els professionals el resultat de les sessions bibliogràfiques que es duen a terme periòdicament a l'Àrea de Suport al Medicament. S'hi publiquen els resums dels articles que han estat seleccionats durant el procés de revisió i de buidatge de revistes d'interès en farmacoterapèutica, que són rellevants per a la praxi dels professionals sanitaris d'atenció primària. Aquestes revistes científiques són ***The New England Journal of Medicine***, ***The Lancet***, ***Jama***, ***Annals of Internal Medicine***, ***Circulation***, ***British Medical Journal***, *Archives of Internal Medicine*, ***Diabetes Care***, ***Medical Letter on Drugs and Therapy***, ***Drugs***, ***Drug Safety***, ***Drugs Aging***, ***Drug and Therapeutics Bulletin***, *La Revue Prescrire* i *Merec*.

La **Unitat de Formació** ha realitzat **535 accions** formatives

Durant l'any 2013 s'han realitzat a l'Àmbit d'Atenció Primària de Barcelona Ciutat un total de 535 accions formatives, 438 dins el Pla de formació amb fons propis i 97 dins el Pla de formació del fons de formació contínua. La participació de professionals amb dret a certificat ha arribat als 10.900 professionals, 315 més que el 2013. La majoria dels docents (64,4%) d'aquestes activitats han estat professionals de l'Àmbit mateix.

Les veus de tres professionals de Barcelona que fa **més de 30 anys que treballen a l'ICS**

En Joan Llagostera, la Clara Sala i en Xavier Mundet fa més de tres dècades que treballen a l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat de l'ICS. Per això, el testimoni de la seva experiència professional és una de les 30 peces de vídeo del blog **30 anys, 30 veus**.

L'***XButlletí*** recull l'**esperit col·laboratiu** dels professionals

Han estat tres els números de l'*XButlletí* que han vist la llum el 2013. Aquesta publicació digital periòdica funciona des del 2009, quan va néixer de la mà del Projecte XB amb l'objectiu de ser un vincle de comunicació directa entre la Gerència de l'Àmbit i tots els professionals que integren l'equip humà de l'atenció primària de l'ICS a la ciutat de Barcelona. Per això, aquests prop de 4.000 professionals reben l'*XButlletí* per correu electrònic en format PDF, tot i que també és descarregable des de la intranet pròpia de l'Àmbit.

L'ICS fixa la jornada de treball anual del personal estatutari en 1.664 hores.

L'ICS i els sindicats UGT, CCOO, SATSE i CATAC-CTS signen un pacte per facilitar la mobilitat voluntària del personal estatutari.

▶Ciutadania

800.000 usuaris ja han demanat rebre informació des del seu centre d'atenció primària a través d'SMS o correu electrònic.

Continua la implicació dels centres de l'Àmbit en **experiències per fomentar el teixit comunitari de proximitat**

La majoria de centres de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat han fet intervencions grupals per a població adulta i pediàtrica. Aquestes experiències han servit per abordar temes com la deshabituació tabàquica, l'ansietat, l'exercici físic, la incontinència urinària en les dones, el massatge infantil, el nen en el primer any de vida o el suport a la lactància materna.

Més d'un centenar de pacients es beneficien del **Programa Pacient Expert Catalunya®** a Barcelona

Els pacients experts intercanvien experiències i coneixements entre ells amb la supervisió d'un professional.

Durant el període de 2013, un total de deu EAP del territori de Barcelona Ciutat han participat en el Programa Pacient Expert Catalunya®. En aquest temps hi han participat 114 pacients, i s'han constituït un total de deu grups, un de tractament anticoagulant oral, tres de malaltia pulmonar obstructiva crònica, dos d'insuficiència cardíaca, tres de diabetis *mellitus* 2 i un de deshabituació tabàquica.

El pacient expert és una persona afectada per una malaltia crònica que és capaç de responsabilitzar-se de la pròpia malaltia i autocuidar-se, lidera grups amb la finalitat de promoure canvis d'hàbits que millorin la qualitat de vida, de forma còmplice, empàtica i fructífera. El professional sanitari actua com a observador i solament intervé en cas que sigui necessari.

De l'anàlisi dels resultats s'observen unes millores significatives en coneixements, hàbits i estils de vida, autocura i qualitat de vida, entre l'inici, el final, i els sis i dotze mesos de finalitzar la intervenció en els participants dels diferents grups que s'han posat en marxa. A més, comparat un any abans de l'inici de les sessions amb un any després de la finalització, ha quedat palesa la reducció del consum de recursos en forma de visites a l'atenció primària, a urgències i ingressos hospitalaris per descompensació de la malaltia.

La **difusió de notícies a través dels mitjans de comunicació**, un canal fonamental per informar la ciutadania dels projectes institucionals

A banda de la difusió de continguts a través de les xarxes socials, mantenir un contacte continuat amb els mitjans de comunicació i informar de manera proactiva dels projectes i les activitats assistencials, docents i de recerca que es duen a terme diàriament als centres de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat és un objectiu estratègic corporatiu per tal que la ciutadania conegui tot allò que fa la institució.

Amb aquesta finalitat, durant l'any 2013 l'Àmbit ha difós comunicats de premsa d'aquelles experiències assistencials innovadores dels seus professionals; uns comunicats que formen part dels més de 550 d'emesos des de tots els centres de salut, hospitals i instituts de recerca vinculats a l'Institut Català de la Salut. Al mateix temps, des de l'Àmbit també s'han atès un centenar de peticions dels mitjans, principalment de televisions, però també de premsa escrita, ràdio i mitjans digitals.

▶Responsabilitat social corporativa

El **Programa d'assistència farmacèutica al quart món** comença a desenvolupar-se a l'atenció primària de l'ICS de Barcelona

L'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat de l'ICS i l'ONG Farmacèutics Sense Fronteres (FSFE) han signat un acord d'acció social d'assistència farmacèutica al quart món (AF4M) per poder atendre els malalts dels sectors socials més vulnerables. Mitjançant aquest programa, en vigor des de l'abril de 2013, s'ha aconseguit dispensar fàrmacs a la població assegurada del CatSalut que presenta dificultats econòmiques i risc d'exclusió social. L'acord, signat per la gerent de l'Àmbit, Pilar Solans, i el president de Farmacèutics Sense Fronteres, Rafael Martínez, suposa una col·laboració entre el col·lectiu de treball social sanitari d'atenció primària, els professionals de medicina de família i les oficines de farmàcia.

El circuit parteix dels professionals de treball social dels centres d'atenció primària de salut, que fan la proposta de casos a una comissió permanent d'aquesta ONG, que avalua cada cas a partir dels informes aportats. Un cop aprovats els informes, els treballadors i treballadores socials sanitaris fan el seguiment del cas, indiquen a la persona la manera d'obtenir la medicació a l'oficina de farmàcia i notifiquen a l'ONG, cada tres mesos, si es manté la situació de necessitat i els possibles canvis que s'hagin esdevingut.

Professionals assistencials d'atenció primària de Barcelona participen en **projectes de cooperació i promoció de la salut**

Cada any, moltes treballadores i treballadors de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat de diverses categories professionals reserven part dels seus dies de vacances o demanen períodes de permís sense sou, per destinar-los a estades de cooperació en projectes de promoció de la salut a països del Sud.

Mòbils solidaris per finançar els tractaments mèdics de nens a Sierra Leone

L'Àmbit ha recollit prop de 400 telèfons mòbils per a la campanya de l'Hospital Sant Joan de Déu Mòbil Solidari, mitjançant la qual es reciclen els terminals per finançar els tractaments mèdics d'infants de Sierra Leone, que es troben en situació vulnerable.

L'Àrea de Treball Social de l'Àmbit Barcelona promou el **treball sinèrgic amb entitats del tercer sector social**

Mitjançant convenis i acords de col·laboració es vol millorar l'accés de les persones amb risc d'exclusió social a medicació, ulleres, pròtesis i ortesis i a tractaments odontològic no finançats pel sistema de seguretat social. Durant el 2013 s'ha sumat un acord amb la Creu Roja als ja existents amb Farmacéuticos sin Fronteras, Fundació Ponsich, Dentistes sobre rodes, Fundació Paliaclínic i Federació Catalana del Voluntariat.

El CUAP Horta participa en la campanya solidària de recollida d'aliments.

Els centres d'atenció primària de Barcelona Ciutat recullen **més de 2.700 quilos d'aliments solidaris** per al Banc dels Aliments

Durant el mes de juny de 2013, 44 equips d'atenció primària de Barcelona i els Serveis Centrals de la Gerència de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat s'han sumat a la convocatòria del Banc d'Aliments per aconseguir aliments per la campanya solidària 'La fam no fa vacances'.

Els professionals de l'Àmbit han conscienciat tant els professionals com els usuaris per aconseguir productes de primera necessitat que han contribuït a cobrir les necessitats de la Fundació Banc d'Aliments per als mesos d'estiu. Entre tots s'han recaptat 2.720 quilos d'aliments solidaris que el Banc dels Aliments ha enviat després a entitats socials i parròquies de Barcelona, encarregades de repartir els productes a les persones més necessitades.

L'informe EMAS destaca els bons hàbits del personal dels centres en la implantació de bones pràctiques ambientals.

Sis centres de l'Àmbit aconsegueixen la **certificació de bones pràctiques ambientals** en l'auditoria de l'EMAS

L'Àrea d'Infraestructures de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat treballa des de l'any 2008 per implantar un sistema de gestió que garanteixi bones pràctiques ambientals: la segregació dels residus, el registre de les quantitats i la reducció de l'ús de productes perillosos. L'any 2013 ha aconseguit un resultat positiu en els centres d'atenció primària de Barcelona que han estat auditats per l'EMAS (Eco-Management and Audit Scheme): La Sagrera, Sanllehy, Gòtic, Ramon Turró, Adrià i El Carmel.

En l'informe de l'auditoria es destaquen com a punts forts els bons hàbits del personal dels centres en les tasques de segregació dels residus i en la implantació de bones pràctiques ambientals. Pel què fa a l'auditoria del 2014, és previst incloure nous centres i poder continuar amb aquest important projecte.

Els **CAP Guineueta i Besòs** decoren les **sales de pediatria amb murals** fets pels alumnes d'il·lustració de l'Escola de la Dona de la Diputació de Barcelona

Durant l'estiu del 2013, l'artista Ignasi Blanch i un grup del seus alumnes han pintat, de forma desinteressada, les sales de pediatria dels centres d'atenció primària Guineueta i Besòs com a part de les seves pràctiques formatives d'il·lustració del curs que segueixen a l'Escola de la Dona de la Diputació de Barcelona.

Així, tant les sales d'espera de les àrees de pediatria, com les portes d'accés a les consultes i la recepció del servei ja tenen un aspecte ben animat gràcies a l'actuació d'aquests joves dibuixants, una decoració que fa més fàcil per a les criatures l'espera per entrar a la consulta.

La nova ambientació recrea motius d'igualtat i valors solidaris, ben adequats a l'entorn específic de cadascun dels centres, ja que Guineueta ha fet servir animalons dels boscos propers originals, com guineus, ocells i porcs senglars, i a Besòs es tracta de sirenes, pescadors i peixos, inspirats en entorns marins del litoral, que queda ben a prop.

Aquesta acció solidària, que ha estat possible gràcies a la col·laboració entre dues institucions públiques com l'Institut Català de la Salut i la Diputació de Barcelona, s'ha portat a terme amb pintures ecològiques i l'elecció dels colors ha estat molt acurada per tal que produeixin equilibri i optimisme.

Decoració a la porta d'accés d'una consulta pediàtrica del CAP Besòs.

L'Àmbit posa en marxa **mesures importants d'estalvi energètic** als centres d'atenció primària que repercuteixen en **beneficis mediambientals** destacats

L'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat ha centrat l'activitat d'infraestructures en tres grans projectes enfocats a reduir els costos energètics, que finalment repercuteixen en l'estalvi econòmic i sobretot mediambiental.

- L'estalvi econòmic que s'aconsegueix amb la implantació del sistema de monitoratge i eficiència energètica de les instal·lacions és significatiu. Aquest sistema es va començar a implantar el 2012 al CAP Chafarinas i aquest 2013 ha continuat als CAP Maragall, Rio de Janeiro, Adrià i Sant Martí. Supervisar l'eficiència energètica implica millorar el servei a la ciutadania, ja que aquest sistema de monitoratge permet detectar problemes elèctrics més eficaçment.
- S'hi han instal·lat bateries de condensadors a dinou dels centres de l'Àmbit per reduir costos a la factura elèctrica.
- S'ha aconseguit la certificació EMAS i ISO 14001 en els sis centres auditats: CAP La Sagrera, Sanllehy,Gòtic, Ramon Turró, Adrià i el Carmel.

S'estén la **implantació del sistema de monitoratge i eficiència energètica** a més centres d'atenció primària

L'objectiu de la implementació d'aquest sistema de supervisió és el control i la mesura dels consums d'electricitat i climatització en temps real per aconseguir estalvis econòmics significatius. Aquest sistema es va iniciar al CAP Chafarinas el 2012 i el 2013 s'ha implementat a quatre centres més de Barcelona Ciutat: als CAP Maragall, Rio de Janeiro, Adrià i Sant Martí.

▶Barcelona Ciutat a la xarxa

Activitat de les xarxes al 2013

Entrades als blogs	**275**
CAP Guineueta	43
CAP Passeig de Sant Joan	46
CAP Poblenou	228

Tuits	**2.753**
Àmbit	192
CAP Passeig de Sant Joan	468
CAP Poblenou	1.174
EAP Ramon Turró	919

Entrades a Facebook	**279**
CAP Passeig de Sant Joan	105
CAP Poblenou	174

L'actualitat de la salut i de l'atenció primària de la ciutat, al minut des del nou compte **@apicsbcn de Twitter**

L'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat continua la seva aposta en el camp de la salut electrònica (eSalut) per oferir millores assistencials i per fer educació sanitària mitjançant les possibilitats que obren les noves tecnologies. Precisament, per la proximitat i la immediatesa en la comunicació amb el col·lectiu professional i amb els usuaris dels centres que ofereix una eina com Twitter, l'Àmbit hi ha obert el compte **@apicsbcn** des del qual informa puntualment de l'actualitat dels equips i de la gestió. Aquesta, representa una més de les accions que formen part de l'estratègia global de transparència comunicativa de l'Àmbit de Barcelona.

L'Àmbit fomenta la **salut en línia** amb la participació dels professionals de diversos centres en **blogs corporatius** i altres **xarxes socials**

En aquest sentit i també amb l'objectiu d'oferir informació fiable de la mà dels professionals de la salut, l'any 2013, dos centres de Barcelona han obert els seus comptes corporatius de Twitter: el CAP Passeig Sant Joan i l'EAP Ramon Turró. Pel que fa a Facebook, el CAP Passeig Sant Joan hi és present amb una pàgina. I, quant a la posada en marxa de blogs informatius, l'any 2013 van iniciar el seu funcionament el blog del CAP Passeig Sant Joan i el del CAP Rio de Janeiro.

L'any 2014 es preveu continuar amb aquesta línia comunicativa per respondre amb eficàcia des de les xarxes socials a les necessitats d'informació de la societat, que cada vegada hi està més activa.

Cronologia de creació dels nous perfils de xarxes socials el 2013
13/03/2013 Twitter **EAP Ramon Turró**
19/06/2013 Blog **CAP Passeig Sant Joan**
22/08/2013 Twitter **CAP Passeig Sant Joan**
02/09/2013 Facebook **CAP Passeig Sant Joan**
22/08/2013 Blog **Rio de Janeiro**
12/12/2013 Twitter de l'**Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat**

Totes les xarxes socials de l'Àmbit el 2013

Blogs

- CAP Guineueta
- CAP Passeig Sant Joan
- CAP Poblenou
- CAP Rio de Janeiro

Twitter

- Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat @apicsbcn
- CAP Pediatria Poblenou @CAPPoblenouPED
- EAP Ramón Turró @EAPRAMONTURRO
- CAP Passeig Sant Joan @CAPSantJoan

Facebook

- CAP Poblenou
- CAP Passeig Sant Joan

El web de la Unitat Docent endega un **mòdul de gestió de les guàrdies dels MIR**

S'ha perfeccionat l'aplicació web de la **Unitat Docent** amb l'objectiu d'utilitzar-la com a eina de gestió. Durant el 2013 s'hi ha posat en funcionament el mòdul de gestió de les guàrdies dels residents, que ha fet possible que disminuïssin molt les incidències relatives a compliment de calendaris i recompte d'hores.

47 vídeos en **quatre idiomes** sobre **l'ús correcte d'inhaladors terapèutics**

Al **Youtube** de l'ICS, s'han allotjat els vídeos doblats al castellà, l'anglès i el xinès amb consells sobre l'ús correcte dels inhaladors que ja havien elaborat en català professionals d'infermeria del CAP Roquetes - Canteres.

Ús incorrecte de l'inhalador ICP

Uso correcto del inhalador ICP con cámara

Correct use of the Easyhaler inhaler

Twisthaler 吸入器正确使用法

▶Obres i equipaments

El CAP Chafarinas ja disposa de la seva pròpia aula de formació per als treballadors gràcies a l'adaptació del sostre i de la il·luminació de l'anterior aula d'educació maternal.

Més de 400 actuacions per millorar **les instal·lacions** dels centres d'atenció primària de la ciutat

Els tècnics d'Infraestructures han realitzat 442 visites als CAP de l'Àmbit Barcelona Ciutat. D'aquestes, 114 visites van ser per fer seguiment d'obra, 284 visites tècniques i 44 visites per atendre urgències. Les incidències derivades del manteniment dels edificis que s'han gestionat des de l'Àrea d'Infraestructures han estat 3.822, i les incidències resoltes pel personal d'ofici, 3.574.

Totes aquestes actuacions tenen com a objectiu la millora dels espais, dels sistemes de seguretat i normatius, optimitzar l'ergonomia i el confort, la climatització, el sistema d'aigua freda i calenta, els elevadors i la pintura.

Els centres de l'Àmbit on s'han fet millores més destacades són els CAP Sant Andreu, Turó, Manso, Gòtic, Roquetes-Canteres, el Carmel, Chafarinas, Maragall, Drassanes, Travessera de Gràcia, Rec Comtal, Rio de Janeiro, Adrià, Sant Martí, Sants, Clot, La Sagrera, Sanllehy, Ramon Turró.

S'obre un **nou centre d'urgències** d'atenció primària al barri de Sant Andreu

Al març de 2013 es va inaugurar el Centre d'Urgències d'Atenció Primària Casernes de Sant Andreu, amb una superfície de 505 m². El CUAP, que obre 24 hores al dia tots els dies de l'any, es configura com a centre de referència per a més de 140.000 habitants, dóna suport als EAP en les demandes urgents, incrementa la resolució i la cartera de serveis, i és una alternativa al Servei d'Urgències de l'Hospital de la Vall d'Hebron.

El CUAP Casernes forma part d'un equip de 19.035 m² que concentra diferents tipologies de serveis en un sol edifici. La situació dels diferents equipaments en un mateix espai propicia una millor relació, coordinació i integració dels professionals que hi treballen; i alhora ofereix a la població una estructura sòlida de serveis sanitaris. El Centre de Salut Isabel Roig – Casernes de Sant Andreu esdevé un equipament estratègic, innovador i de referència per al districte de Sant Andreu, que posa a l'abast de la població una àmplia oferta de serveis que inclou atenció a les urgències de mitjana i baixa complexitat i atenció continuada, atenció primària de salut, atenció a la salut mental i hospitalització sociosanitària intermèdia.

Nous taulells a tres CAP de Barcelona

Entre les accions que han impactat en benefici de la qualitat del servei d'atenció a l'usuari, així com de l'ergonomia per als professionals, hi ha les obres de reforma integral del taulell principal del CAP Chafarinas i del de la quarta planta del CAP Maragall. També s'ha adequat el taulell principal de la planta baixa del Carmel.

▶Resumen

La Gerencia del Ámbito de Atención Primaria Barcelona Ciudad del ICS gestiona centros de atención primaria y otras unidades en diferentes ámbitos de actuación: asistencia, prevención, educación sanitaria, docencia, investigación, formación... en la ciudad de Barcelona.

Se organiza en servicios de atención primaria (SAP) que coordinan y dan apoyo a la labor diaria de los centros y unidades del territorio. Son 4.242 profesionales que constituyen el equipo humano del Ámbito y dan servicio a una población de 1.261.171 personas.

▶Abstract

The Management of the ICS Primary Healthcare Area of Barcelona oversees primary healthcare centres and other units involved in different fields of activity: healthcare, prevention, health education, teaching, research, training, etc., in the city of Barcelona.

It is organised into Primary Healthcare Services (SAP), which coordinate and provide support for the daily work of the centres and units in the geographical area. A total of 4,242 professionals make up the Area's work team, serving a population of 1,261,171 people.

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

© **Institut Català de la Salut**
Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat
Balmes, 22, 3r
08007 Barcelona
Tel. 93 554 26 36
gabinetcomunicacio.bcn.ics@gencat.cat

Dipòsit legal: B 19594-2014

Coordinació: Gabinet de Comunicació Integral i Relacions Externes de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat

Realització: hores.com
Disseny gràfic: www.victoroliva.com
Fotografies: Judith Belmonte, Laura de Andrés, Angels Matamoros, Isabel Rodiera i arxiu de l'Àmbit d'Atenció Primària Barcelona Ciutat

il·lusió

servei públic

responsabilitat

innovació

compromís

respecte

integritat

confiança

canvi

implicació

seguretat

competència

sostenibilitat

equitat

sensibilitat

cooperació

gencat.cat/ics